

ARKIVSENTER SØR

Årsmelding 2025

Innhold

1. Innledning	3
2. Årsplan	8
3. Arkivdanning og internkontroll	8
4. Informasjonsvirksomhet og formidling	13
5. Arkivlokaler	19
6. Eldre og avsluttede arkiver	19
7. Personal- og organisasjonsutvikling og samarbeid	26

1. Innledning

Formålet med selskapet

Arkivsenter sør IKS ble stiftet i 1990. Tidligere het selskapet Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS (IKAVA). Selskapet eies av alle kommunene i tidligere Vest-Agder fylke og Agder fylkeskommune. Selskapsavtalen ble revidert på grunn av region og kommunereform. Ny selskapsavtale ble vedtatt ved utgangen av 2020 og trådte i kraft fra 1. januar 2021.

Formålet med selskapet er nedfelt i Arkivsenter sørs selskapsavtale § 5:

Selskapet skal arbeide for at verdifullt kommunalt og fylkeskommunalt arkivmateriale blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for allmennhetens bruk, forskning og andre forvaltningsmessige og kulturelle formål i samsvar med arkivloven. Formålet med selskapet er å legge til rett for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser, samt sørge for at de digitale løsningene på arkivfeltet er oppdaterte og fremtidsrettede. Selskapet skal være et arkivfaglig rådgivnings- og kompetansesenter for eierne. Selskapet skal tilby arkivdepot til eierne og veilede eierne for å sikre at eierne har tilfredsstillende arkivlokaler. Hver eier har krav på å få utført arbeid i rimelig forhold til innbetalt tilskudd. Selskapet har anledning til å påta seg og utføre tjenester og oppdrag for private og offentlige arkivskapere, dersom dette ikke går ut over ordinære plikter i forhold til eierkommunene.

Kjerneoppgavene er rådgivning innenfor arkivdanning og arkivplanlegging, kurs og informasjonsvirksomhet og depot for analoge og digitale arkiver. Arkivsenter sør utfører ordning, tilgjengeliggjøring, digitalisering og formidling av eldre og avsluttede arkiver og kan tilby innsynsløsning for avsluttede digitale arkiver for kommunene. Arkivsenter sør har ni faste stillinger, tre av disse er finansiert med prosjektmidler.

Oppsummering

Det faglige arbeidet i selskapet i 2025 har vært konsentrert rundt kjerneoppgavene i selskapet. Det arbeides med mottak av både analoge og digitale avsluttede arkiver fra kommuner/fylkeskommune. I tillegg har kommunene fått arkivfaglig rådgiving og bistand til dokumentasjonsplanarbeid. Mange digitalt skapte arkiver er sikret for fremtiden i vårt sikringsdepot for digitale arkiver. Det er jobbet videre med innsyn i arkivsystemer som er gått ut av bruk. Løsningene skal gi ansatte i kommunene mulighet til å logge seg på og finne etterspurt informasjon. Dette vil kunne gi innsparinger i kommunene utgifter til lisenser og it-drift. Arkivsenter sør utfører fortsatt mange tilleggsoppgaver for kommunene organisert gjennom egenfinansierte prosjekter. Mediekonvertering av papirarkiver for digital bevaring har fortsatt i 2025 med prosjektmidler fra Kristiansand kommune. Vår frivilligsatsning gir fortsatt en stor økning av tilgjengelig arkiv på Digitalarkivet og av antall sidevisninger for arkivene som er tilgjengeliggjort.

Rapporten om arkiv og museumsstruktur i Agder ble ferdigstilt i 2024. Arbeidet resulterte i et formelt samarbeid mellom de tre arkiv og museumsselskapene i fylket; Arkivsenter sør, Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv. Formell samarbeidsavtale med tilhørende handlingsplan ble vedtatt i november 2024. I 2025 startet det formelle og videreutviklede samarbeidet mellom institusjonene opp og vi ser at vi allerede får gevinster som faglig utvikling og bedre tjenester til eierkommunene.

Generelt

Arkivsenter sør leier kontorer og depotplass på Presteheia i Kristiansand og er samlokalisert med Nasjonalarkivet Kristiansand. Arkivsenter sør har en 10 års leiekontrakt med Statsbygg fram til 2028, der vi leier depotplass og 30% av fellesarealet og kontorlokalene, inkludert lesesal for publikum. Nasjonalarkivet leier resten av bygget, og virksomhetene samarbeider om driften av bygget.

I tillegg leier selskapet depotlokaler i Sørlandsparken, en 10 års leiekontrakt fram til 2031. Arkivsenter sør bevarer i overkant av 12 000 hyllemeter med papirarkiver for eierkommunene i depotet og har en kapasitet på 12 600 hyllemeter. Det er tatt imot 202 digitale arkivsystemer for bevaring.

Representantskapet er selskapets øverste styringsorgan. Representantskapsmøtet ble avholdt 28. mai 2025 i våre lokaler. Det ble i tillegg avholdt et ekstra representantskapsmøte 8. oktober 2025, der budsjett og økonomiplan ble vedtatt revidert for å investere i påbygging av 2700 nye hyllemeter i arkivdepotet i Skibåsen.

Styrets sammensetning

- Ivan Sagebakken, styrets leder (2023-2027)
- Anne Kristin Lindseth, nestleder (2025- 2029)
- Kyrre Jordbakke, (2023-2027)
- Beate Fjellestad, (2023 -2027)
- Øyvind Stenvik Andersen, (2025-2029)
- Ansattes representant, rådgiver Anne Smith Lorentz
- Sekretær, arkivsjef Turid Holen

Varamedlemmer:

- Christer Birkeland, (2023-2027)
- Astrid Marie Engeli, (2025-2029)
- Malene Danielsen, (2025-2029)

Styrets sammensetning før valg av nytt styre på representantskapsmøtet:

- Ivan Sagebakken, styrets leder (2023-2027)
- Anne Kristin Lindseth, (2021- 2025)
- Kyrre Jordbakke (2023-2027)
- Beate Fjellestad, (2023 -2027)
- Øyvind Stenvik Andersen, (2023-2025)
- Ansattes representant, rådgiver Anne Smith Lorentz
- Sekretær, arkivsjef Turid Holen

Varamedlemmer:

- Christer Birkeland, (2023-2027)

- Anja Pettersen, (2021-2025)
- Odd Helge Liestøl, (2021-2025)

Styret har avholdt seks styremøter. Styret har i løpet av året behandlet årsmelding, regnskap med revisjonsberetning, budsjett, økonomiplan, virksomhetsrapporter og rapportering om HMS. Styret vedtok utvidelse av kapasiteten til å bevare papirarkiver med en påbygging av reoler i Skibåsen som ble vedtatt i representantskapet i oktober. Det formelle samarbeidet mellom Arkivsenter sør, Vest-Agder-museet og Aust-Ager museum og arkiv startet opp i 2025 og har vært en sentral oppfølgingssak gjennom året.

Formell samarbeidsavtale mellom Arkivsenter sør, Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet

Allerede i 2017 etter vedtaket om sammenslåing av de to Agderfylkene, initierte Arkivsenter sør et samarbeid med Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet.

Agder fylkeskommune vedtok i mars 2021 (fylkestingets sak 50/21) å initiere en utredningsprosess der arkiv- og museumsstrukturen i Agder vurderes. Selskapene Arkivsenter sør, Aust-Agder museum og arkiv IKS og Vest-Agder-museet IKS ble invitert inn i prosessen sammen med alle eierkommunene. Resultatet av utredningen ble en rapport som i hovedsak anbefalte et formalisert samarbeid mellom de tre arkiv og museumsinstitusjonene. Rapporten var til høring i eierkommunene. De aller fleste eierkommunene uttalte at de ønsket et formelt samarbeid.

Høsten 2024 vedtok de tre styrene en formell samarbeidsavtale mellom de tre selskapene. Formålet med avtalen var å etablere en samarbeidsstruktur og videreutvikle og styrke arbeidet med arkiv og museum i regionen til nytte for fagmiljøene, kommunene og publikum. Målsetningene er styrket faglig kvalitet, forbedret tilbud til publikum og kommuner, effektiv ressursutnyttelse og redusert sårbarhet. Målsetninger og suksesskriterier er utvikling, innovasjon og digitalisering, styrke Agders nasjonale posisjon, utvikling av en regional samhandlingsstruktur, faglighet og profesjonalisering, administrative og økonomiske synergier. Avtalen gjelder fra 1.1.2025 til 31.12.2029. Det avvikles årlig ett felles styremøte mellom styrene i alle selskapene. Hovedsatsningene i samarbeidet er utvidet arkiv og museumssamarbeid, utvidet museumssamarbeid og utvidet arkivsamarbeid om arkivtjenester til kommuner og fylkeskommuner.

Avtalens vedlagte handlingsplan fastsetter konkrete samarbeidssatsninger med målsetninger. Handlingsplanen skal være et dynamisk dokument.

Det formaliserte samarbeidet mellom selskapene startet opp i 2025. Handlingsplanen for samarbeid mellom alle tre selskapene omfatter blant annet et arkiv og museumsforum i Agder. Dette er startet opp med jevnlig møter mellom øverste leder i de tre selskapene. I tillegg kan det nevnes felles arbeid med foto, forskning og samlingsforvaltning. Handlingsplanen for samarbeid mellom Arkivsenter sør og Aust-Agder museum og arkiv om arkivtjenester til eierkommunene i hele Agder har to hovedpunkt. Det ene var opprettelse av en felles stilling som ikt-rådgiver. Arkivsenter sør og arkivavdelingen på Aust-Agder museum og arkiv vil styrke kompetanse i virksomhetene ved å ansette en ny fast ikt-rådgiverstilling i fellesskap. Det er laget en finansieringsplan og sendt søknad om

oppstartsfinansiering til fylkeskommunen. Søknaden behandles i 2026. Punkt to er en kartlegging av mulig synergier av samarbeid på arkivfeltet innenfor offentlig arkiver. Arkivsamarbeidet ble startet opp med prosjekter innenfor arkivforvaltning, kurs og rådgivning, formidling og innsyn i digitalt skapte arkiver for eierkommunene. I dette arbeidet er det lagt stor vekt på involvering av alle de arkivansatte. Det er arrangert en felles fagdag for alle arkivansatte der samarbeidsprosjekter var tema og der de ansatte kom med forslag til samarbeidsprosjekter som burde prioriteres.

Felles styremøte mellom de tre styrene

Felles styremøte for styrene i alle tre institusjonene ble gjennomført i november med fokus på gjennomføring av samarbeidet mellom institusjonene. Styrene var fornøyde med arbeidet som var utført og løftet særlig fram samarbeidet på arkivsidene.

Privatarkiv i Agder

Privatarkiv er arkiver etter bedrifter, lag og foreninger og privatpersoner. Dette har fram til nå ikke vært en prioritert oppgave for Arkivsenter sør. Nasjonalarkivet har tidligere tatt på seg dette ansvaret for vestre del av Agder. Nå tar ikke Nasjonalarkivet lenger ansvar for privatarkiv i regionene, slik de tidligere har gjort for blant annet vestre del av Agder. I flere år har det vært bekymring for at privatarkiv i vestre del av Agder kan gå tapt, fordi ansvaret er uavklart. Styret i Arkivsenter sør har i sin høringsuttalelse til arkiv og museumsrapporten, uttalt at ansvaret for privatarkiv bør legges til en arkivinstitusjon. Selskapet har skriftlig sagt seg villig til å ta på seg dette ansvaret for vestre del av Agder. I 2025 har Agder fylkeskommune bestilt en ekstern rapport om bærekraftig arbeid med privatarkiv og foto i Agder. Menon ble valgt som leverandør. De tre arkiv og museumsselskapene og Nasjonalarkivet er i referansegruppa for denne rapporten. Rapporten skal ferdigstilles i 2026.

Ansatte

Det er ni faste stillinger på Arkivsenter sør ved utgangen av året. Det var to ansatte i engasjementer og fire sommervikarer i 2025. Totalt utførte virksomheten ca. 8,5 årsverk i 2025. Turid Holen er arkivsjeff, Bård Raustøl er nestleder.

Eksterne administrative tjenester

Regnskap og lønn er ivarettet av Agder fylkeskommune. Agder kommunerevisjon IKS er valgt revisor.

Økonomi

Representantskapet har ikke vedtatt budsjettpremiser. Arkivsenter sør finansieres av et årlig tilskudd fra eierkommunene basert på folketallet. For 2025 var tilskuddet kroner 51,43 per innbygger og utgjorde totalt 9, 157 millioner. Det er lagt inn stordriftsfordeler i tilskuddsberegningen, hver innbygger over 25 000 koster 80% av prisen pr. innbygger, fra innbygger 50 000 er prisen 60% av prisen per innbygger. Minstesum for tilskudd er 117 000 kroner. For fylkeskommunen er kostnaden pr. innbygger knyttet til folketallet i tidligere Vest-Agder fylke med en sum på 5,86 kr. per innbygger. Tilskuddet indeksreguleres med lønns- og prisnivå for øvrig, for 2025 med 4,9 %. Dette er indeksregulering på 4,3 % og i tillegg justering for ytterligere prisvekst i 2023 med 0,6 prosent. I tillegg til fellestjenester, får eierne individuelle tjenester tilpasset størrelsen på tilskuddet.

Representantskapet vedtok i 2008 en fast økning i eiertilskuddet for å dekke kostnader til tilstrekkelig depotlokaler som dekker eierkommunenes behov. Denne økningen dekker leieutgiftene for depotlokaler. Arkivsenter sør tok i bruk lokaler for depot i Skibåsen i 2012. Økningen av

eiertilskuddet øremerket depot ble satt av til oppbygging av et eget fond i perioden 2009 - 2011. Dette fondet holdes adskilt fra Arkivsenter sørs disposisjonsfond som er bygd opp gjennom avsetning av midler fra tidligere års regnskapsoverskudd. Disposisjonsfondet var ved utgangen av 2024 på kr. 2 661 956,- og disposisjonsfondet for redusert husleie på kr 1 243 892.

Egenkapitalinnskudd i KLP, kr. 19 490,- er ført i investeringsregnskapet.

I balansen er store deler av posten «Annen kortsiktig gjeld» innbetalt av eierkommuner for påbegynte ordningsprosjekter. Disse midlene er bundet opp til ordningsprosjekter i 2026, eventuelt senere.

Det ble budsjettert med bruk av disposisjonsfondet på 300 000 kroner for 2025. Det ble ikke realisert bruk av fondsmidler i 2025. Disse midlene var vedtatt brukt til en treårig oppstartsperiode for å finansiere en ny ikt stilling som skulle rekrutteres i samarbeid med Aust-Agder museum og arkiv. Det lyktes ikke å realisere dette i 2025.

Ved utgangen av 2025 er disposisjonsfondet på kr. 2 687 892,- kroner. Disposisjonsfondet for redusert husleie er på kr. 1 243 892,-. Bundet driftsfond er på 100 000 kroner, se note 3 i regnskapet.

Representantskapet vedtok i 2021 reglement for møtegodtgjørelsen for Arkivsenter sørs styre. Møtegodtgjørelsen er indeksregulert for 2025 tilsvarende selskapets indeksregulering, som fastsatt i reglementet. For 2025 er møtegodtgjørelsen kr. 2 025,- kroner pr. halvdagsmøte og kr. 3 713,- kroner pr heldagsmøte. Styrets leder får et tillegg på 1 000 kroner pr. møte.

Styret anser Arkivsenter sørs økonomi for tilfredsstillende for nåværende aktivitetsnivå.

2. Årsplan

Arbeidsplanen for 2025-2027 ble vedtatt av representantskapsmøtet i 2024. Mange av arbeidsmålene har et fireårsperspektiv, fordi arbeidsoppgaver som oppdatering av dokumentasjonsplaner, kursvirksomhet, drift av depot og ordning av arkiver er kontinuerlige arbeidsoppgaver.

Arkivsenter sør arbeider etter den generelle arbeidsplanen som suppleres av arbeidsplaner for den enkelte eierkommune. En del av tjenestene går til felles oppgaver for alle eierne, slik som lesesal, tilgjengeliggjøring og formidling. En del er presisert i en årlig arbeidsplan for den enkelte kommune, og går til den enkelte eier og består av et bestemt antall dagsverk beregnet ut fra den enkelte eiers eierandel. Administrasjonen rapporterer arbeidet med arbeidsplanene til styret. I 2025 ble så godt som alle de planlagte arbeidsoppgavene utført. Arbeidsmålene for 2025 er i hovedsak oppnådd. Enkelte av arbeidsmålene er blitt vektlagt forskjellig ut fra behovet hos den enkelte eierkommune. I tillegg til generelle oppgaver og oppgaver som er fastsatt i arbeidsplanen 2025-2027, har Arkivsenter sør også i 2025 arbeidet med flere eksternt finansierte prosjekter for arkivordning og noe digitalisering. Prosjektene er selvfinansierte og utføres i tillegg til Arkivsenter sørs ordinære drift.

Arkivsenter sørs strategi

Selskapets strategi ble revidert siste halvår av 2022 og gjelder for perioden 2022-2027. Selskapets hovedmål er å bevare og synliggjøre kommunale arkiver. Strategien legger særlig vekt på digitale løsninger og digital tilgang til arkivene. For å oppnå målene er det utarbeidet konkrete handlingsplaner med tydelige og målbare forventninger. Det er lagt opp til økt samarbeid på tvers i organisasjonen med en forventning om at kompetanse og arbeidsmiljø styrkes. Det er også en forventning om styrking av samarbeid med både eierne og arkivtjenestene i kommunene og andre samarbeidspartnere som arkiv- og museumsinstitusjonene i regionen, Universitetet i Agder og frivillige. Handlingsplanene innenfor bevaring er plan og prioritering av mottak av digitalt skapte arkiver og plan for deponering av alle bevaringsverdige analoge arkiver i eierkommunene. Kvalitetsheving av kommunenes dokumentasjonsplaner og videreutvikling av kurstilbudet, er satsninger for å bidra til enda bedre kvalitet i arkivdanningen i kommunene. De digitale satsningene er tilgang til avsluttede digitale systemer for eierkommunene, mediekonvertering for digital bevaring av analoge arkiver og digitalisering av kulturarven ved bruk av frivillige. Formidlingsprosjekter og økt synlighet i sosiale media er virkemidler for å synliggjøre arkivene.

3. Arkivdanning og internkontroll

Arkivdanning og internkontroll er en grunnleggende forutsetning for en effektiv og pålitelig dokumentasjonsforvaltning i kommunal sektor. I 2025 har vi videreført arbeidet med å bidra med rådgivning til økt kvalitet på arkiv og dokumentasjonsforvaltning i kommunene. Vi har hatt et særlig fokus på ny arkivlov og forskrift som vil tre i kraft fra 1.1.2026.

Året 2025 har i stor grad vært preget av å gi innspill til både arkivlov, forskrift og bevaringsforskrift, og av å forberede kommunene på hvilke endringer og forventninger som følger av dette.

Gjennom kurs, samlinger og faglige møteplasser har vi bidratt til å gi kommunene økt forståelse for kravene i lovverket og den praktiske betydningen av god arkivdanning i en digital forvaltning. I 2025 har dette særlig handlet om å hjelpe kommunene med å orientere seg i et regelverk under utvikling,

forstå konsekvensene for internkontroll og dokumentasjonsplanlegging, og starte de første vurderingene av hvordan rutiner og prosesser må tilpasses.

I løpet av 2025 har vi også etablert et tettere samarbeid med Arkivavdelingen på KUBEN (AAMA) for å styrke kunnskapsdeling og faglig samhandling på tvers i hele fylket. Dette er en del av det formaliserte samarbeidet mellom arkiv og museumsselskapene i Agder. Målet med samarbeidet har vært å utvikle en felles årlig kurskalender med relevante kurs og samlinger som kan bidra til å løfte arkiv- og dokumentasjonsforvaltningen i regionen. Sammen har vi også startet arbeidet med å etablere felles fagdager om dokumentasjonsplan og fagdager/temasamling om bevaring og kassasjon. Begge temaene blir enda viktigere når nytt regelverk trer i kraft.

Dette er et arbeid som fortsatt er i en tidlig fase, og vi forventer at effekten av samarbeidet vil bli tydeligere i året som kommer, når planlagte aktiviteter settes ut i livet. Ambisjonen er at dette skal styrke samarbeidet mellom kommunene og fungere som et viktig faglig kontaktpunkt der utfordringer i arbeidshverdagen kan diskuteres, erfaringer deles og gode løsninger utvikles på tvers av kommunegrensene. Samlet sett legger samarbeidet et solid grunnlag for økt faglig kompetanse og mer samordnet utvikling innen dokumentasjonsforvaltning i kommunene i Agder.

Fagforum for arkivdanning

Arbeidet med å etablere et fagforum for arkivdanning, som ble igangsatt i 2024, ble videreført i 2025. Målet med forumet er å styrke samarbeid og kunnskapsdeling på tvers av eierkommunene, og å skape en fast arena der faglige utfordringer kan diskuteres og erfaringer deles. Forumet er åpent for alle våre eiere og skal fungere som et viktig kontaktpunkt for å utvikle gode og helhetlige løsninger innen dokumentasjonsforvaltning.

Årets samling ble gjennomført 12. februar, med Kristiansand kommune som vertskap. Totalt deltok 15 arkivansatte, og alle eierkommunene var representert. Agendaen tok utgangspunkt i dokumentasjonsplanen og overordnet dokumentasjonsstrategi. Kristiansand kommune presenterte sitt arbeid med å bygge en ny dokumentasjonsplan i kvalitetssystemet, og delte erfaringer og vurderinger som kan være til inspirasjon for andre kommuner. Det ble vist hvordan arbeidet med ny dokumentasjonsplan i Kristiansand er tett knyttet til utviklingen av en helhetlig dokumentasjonsstrategi for kommunen.

Dokumentasjonsplan og internkontroll

Digitale systemer og kommunikasjon preger i økende grad offentlig sektor, og dette gjelder også kommunene på Agder. Kommunikasjonen mellom kommuner og innbyggere blir stadig mer digital, noe som medfører endringer i hvordan informasjon og dokumentasjon forvaltes. Nye systemer tas i bruk, og eksisterende systemer videreutvikles. Som et resultat må rutiner for kvalitetssikring og bevaring av dokumentasjon tilpasses kontinuerlig.

For å sikre at dokumentasjonen som skal bevares for ettertiden blir ivaretatt på riktig måte, er det avgjørende at alle systemer og rutiner dokumenteres i kommunens dokumentasjonsplan. Dokumentasjonsplanen skal være et levende dokument som oppdateres jevnlig for å reflektere

endringer i teknologi og arbeidsprosesser, og dermed sikre en god og bærekraftig dokumentasjonsforvaltning.

I 2025 har arbeidet med dokumentasjonsplan og dokumentasjonsforvaltning fortsatt med full styrke, men med et tydelig skifte i retning for å forberede kommunene på kravene i ny lov om arkiv og dokumentasjonsforvaltning, med tilhørende forskrifter. Endringene innebærer blant annet større krav til internkontroll, en dokumentasjonsplan som får både nytt navn og en mer sentral rolle som kommunens overordnede verktøy for helhetlig dokumentasjonsforvaltning.

Gjennom året har vi vært i en tidlig fase med å støtte eierkommunene i å forstå hva disse endringene betyr i praksis. Sammen har vi begynt å utforske hvordan kravene kan omsettes til konkrete arbeidsprosesser, og vi har så smått startet dialogen om hvordan dagens informasjonssystemer kan vurderes og på sikt tilpasses for å møte de nye standardene. Dette er et arbeid som vil kreve både tid, innsikt og videre utvikling, men 2025 har lagt et viktig grunnlag for den videre omstillingen.

Samlet sett har året vært preget av både videreføring av arbeidet fra 2024 og en målrettet start på forberedelsene til et nytt regelverk som stiller høyere krav, og åpner for nye muligheter for profesjonell dokumentasjonsforvaltning i kommunene.

Samarbeid med IKT-selskapene i fylket

Kommunenes ikt-selskapet/ikt-avdelinger er viktige samarbeidspartnere for å sikre god kvalitet i digitale arkiver. Arkivsenter sør gjennomførte to samlinger knyttet til kartlegging og utforming av rutiner i forbindelse med innføringen av nytt skoleadministrativt system for kommunene i DDV-samarbeidet. Samlingene var rettet mot barnehageområdet og mot skole. Deltakere fra de relevante fagenhetene var til stede, sammen med arkivlederne fra de aktuelle kommunene. Dette arbeidet representerer et viktig første steg i å sikre gode og helhetlige rutiner for dokumentasjonsforvaltning i de nye løsningene.

Vi har deltatt på møte i en etablert samarbeidsgruppe som består av IKT-Agder og deres eierkommuner, dette inkluderer Vennesla kommune og fylkeskommunen. Vi deltok sammen med Arkivavdelingen ved AAma. På møtet presenterte vi hovedpunktene i den kommende nye arkivloven, samt høringsutkastene til ny arkivforskrift og bevaringsforskrift. Samlingen bidro til å styrke den felles forståelsen av lovverket og la et godt grunnlag for videre samarbeid mellom IKT-miljøene, kommunens arkivansvarlige og de arkivfaglige ressurser både i Arkivsenter sør og AAma.

Prosjektet «Fagprogram i fokus»

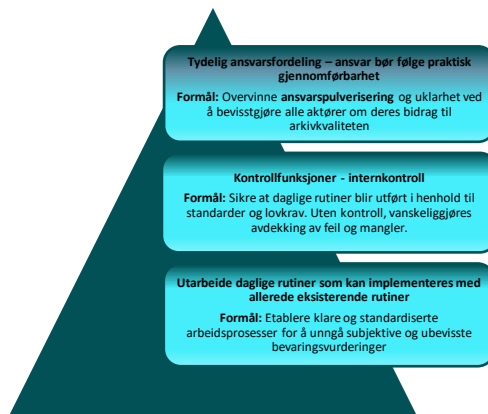
Arkivsenter sør IKS fikk i 2025 tildelt 250 000 kroner i utviklingsmidler fra Nasjonalarkivet til prosjektet «Fagprogram i fokus». Prosjektet hadde som mål å undersøke hvordan saksbehandlere i barnevernstjenesten faktisk bruker sine digitale fagprogrammer, og hvilke konsekvenser denne bruken har for bevaring, kvalitet og fremtidig gjenfinning av arkivverdige informasjon. Gjennom et omfattende kartleggingsarbeid i kommunene i tidligere Vest-Agder ble det gjennomført 15 dybdeintervjuer med barnevernstjenester, IT-avdelinger og dokumententre. Arbeidet avdekket flere

utfordringer, blant annet knyttet til begrensninger i dagens standarduttrekk (NOARK/SIARD), ulik bruk av systemene og uklar ansvars plassering for arkivering.

Prosjektet har gitt Arkivsenter sør og samarbeidskommunene et solid kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av arbeidsmetoder i fullelektroniske fagsystemer. Kartleggingen utgjør også det empiriske grunnlaget for en tilknyttet masteroppgave ved NTNU.

Prosjektet viser tydelig at bevaringsvurderinger må flyttes fra slutten av prosessen til designfasen av informasjonssystemene. Dersom arkivhensyn først vurderes når dokumentasjonen allerede er skapt, øker risikoen for tap av informasjon, mangelfull etterrettelighet og svekket rettighetssikring. Samtidig avdekket prosjektet at teknologi alene ikke er nok, kommunene trenger også kontrollrutiner, tydelig ansvars plassering og standardiserte arbeidsprosesser for å sikre gode bevaringsvurderinger i alle ledd, også der hvor systemene ikke har innebygd automatikk eller der arkivkrav ikke er tilstrekkelig ivare tatt i designet.

Illustrasjonen nedenfor har som formål å enkelt sette ord på hovedfunnene i prosjektet. Den viser hvordan kvalitet i dokumentasjonsforvaltningen forutsetter orden og struktur på flere nivåer, klare roller og ansvar, fungerende internkontroll og daglige rutiner som sikrer at bevaringsverdig informasjon faktisk blir fanget, registrert og bevart.

Kurs

Arkivsenter sør tilbyr hvert år kurs i våre lokaler for eierne for å bistå med kompetanseheving.

Dokumentasjonsplandag

Arkivsenter sør inviterte i 2025 eierkommunene til en felles workshop om dokumentasjonsplanarbeidet. Samlingen ble gjennomført i februar på Vigeland, i DDV sine lokaler, og var spesielt tilrettelagt for de kommunene som fortsatt benytter plattformen arkivplan.no til å dokumentere sin dokumentasjonsplan. Denne dagen deltok 10 representanter fra 7 av våre eierkommuner.

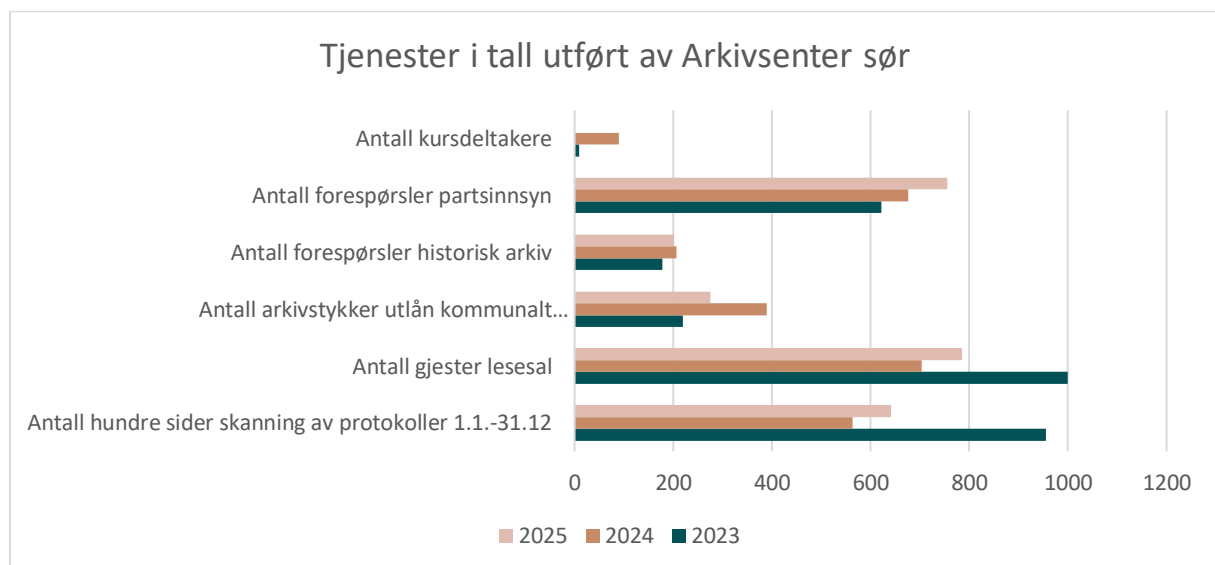
Dagen ga rom for erfaringsdeling, faglige diskusjoner og praktisk arbeid. Kommunene utvekslet gode rutiner, prosedyrer og arbeidsprosesser, og flere delte konkrete eksempler fra egen arbeidshverdag som kan bidra til å styrke kvaliteten i dokumentasjonsforvaltningen

Grunnkurs i arkiv og kurs i offentleglova

I 2025 forsøkte vi å tilby kurs i både offentleglova og arkivlova (Grunnkurs i arkiv). Kursene ble planlagt i første kvartal, men på grunn av for få påmeldinger lot det seg ikke gjøre å gjennomføre dem. Det ble heller ikke gjort nye forsøk på å sette opp kurs høsten 2025, ettersom ny lov om arkiv og dokumentasjonsforvaltning var underveis og ville medføre betydelige endringer i innholdet. For å sikre at kursene blir faglig oppdaterte og i tråd med det nye regelverket, ble det bestemt å avvente planlegging av nye kurs.

Øvrig kurstilbud:

- Grunnleggende kurs i arkiv og klient/pasientarkiv
- Spesialkurs i ordning av eldre arkiver
- K-kode-kurs Kurs i bruk og forståelse av den kommunale arkivnøkkelen
- Grunnkurs i arkiv og dokumentasjon for PPT-kontor
- Dokumentasjon i interkommunale løsninger
- Fagsystemer – oppgraderinger, nyanskaffelser
- Periodisering av NOARK-5 systemer
- Dokumentasjon og arkiv i barnevern
- Dokumentasjon og arkiv i NAV
- Seminar for arkivpersonale
- Kurs for kommunestyre i offentlighetslov og forvaltningslov
- Kurs/workshop om arkivplan.no

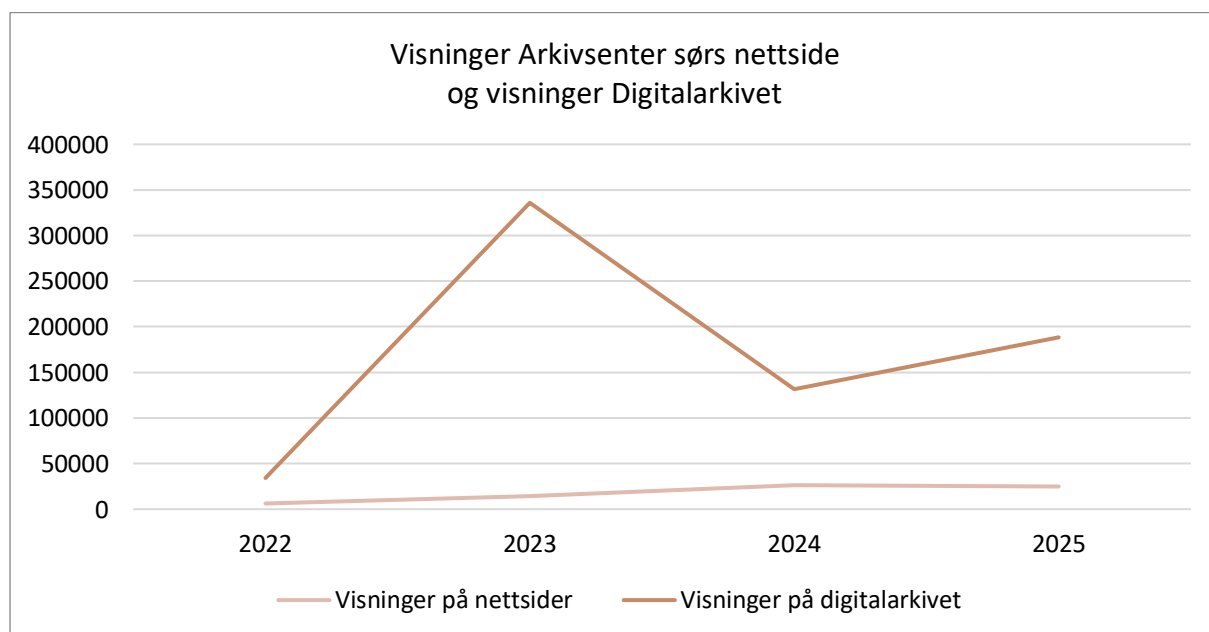
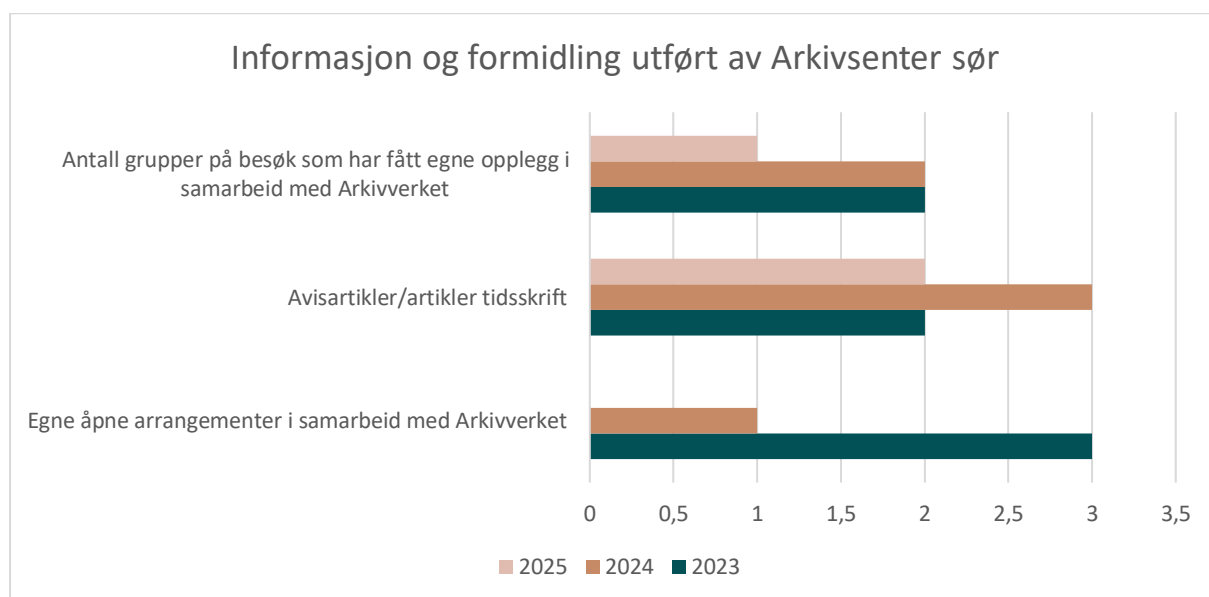

Oversikten viser noen av tjenestene som utføres av selskapet. Tjenestene retter seg både mot eierkommunene og publikum.

Merknad: Gjestene på lesesal er totale antallet gjester på felles lesesal for Arkivsenter sør og Arkivverket, Statsarkivet i Kristiansand. Tallene for utlån gjelder bare for kommunale og fylkeskommunale arkiver.

4. Informasjonsvirksomhet og formidling

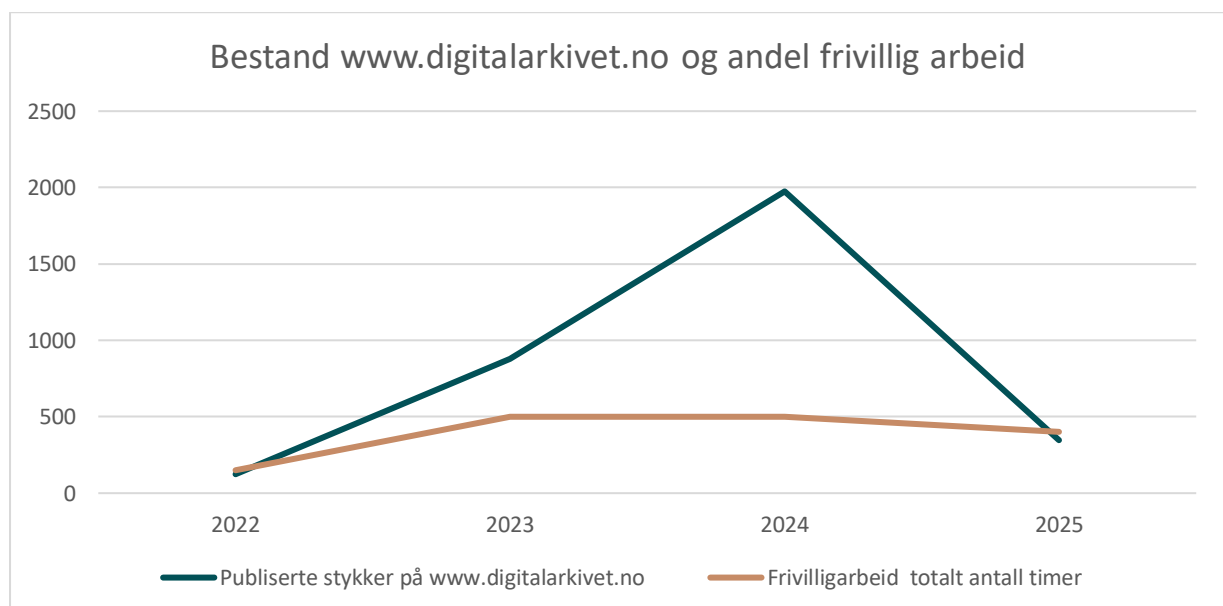
Arkivsenter sør skal arbeide med informasjon til kommunene gjennom faste møter, nettside og gjennom tidsskriftet Aksess. I tillegg skal vi drive aktiv arkivformidling.

Visninger på nettsiden baserer seg på sidevisninger på www.arkivsentersor.no og www.digitalarkivet.no. Tidligere (før 2022) ble Arkivsenter sørs digitaliserte protoller presentert på egen nettløsning, og derfor er sidevisninger på dette området inkludert i totalen. Fra 2022 er sidevisninger på www.digitalarkivet.no trukket ut som egen statistikk.

Besøkstoppen i 2023 er trolig grunnet et kunstig stort besøkstall i oktober 2023. Mulig det i denne perioden har vært utført testing, eller at tredjeparter har hentet innhold fra Digitalarkivet, noe som har blåst opp besøkstallene for 2023 med rundt 300.000. Men tallene fra 2024 og 2025 viser et godt besøk på våre digitaliserte kilder. **Antallet** publiserte protokoller ved utgangen av 2025 var 2300, en økning på 325 fra 2024. Antallet publiserte protokoller varierer i perioden 2023-2025, dette skyldes at andre oppgaver blir prioritert høyere hos Arkivsenter sør.

Det fantastiske digitaliserings-arbeidet utføres i stor grad av frivillige fra Slekt og data Vest-Agder.

Tilgang til deponerte arkiver for eiere og publikum

- **Arkivportalen.no**

Det nasjonale nettstedet arkivportalen.no har søkbare register/arkivkataloger over private, kommunale og statlige arkiver som oppbevares ved arkivinstusjoner i hele landet. Arkivsenter sør tilgjengeliggjør arkivkataloger for arkivene i depotet på nettstedet. På nettstedet kan publikum bestille arkiver for innsyn på lesesal og komme med forespørsel om skanning. I tillegg kan publikum lese i protokoller som allerede er skannet via portalen.

- **Digitalarkivet.no**

Arkivsenter sør benytter Digitalarkivet for publisering av digitalisert materiale. I 2024 var det i overkant av 188 000 sidevisninger på Arkivsenter sørs kilder; en betydelig oppgang fra 2024 da det var 131 000 sidevisninger.

- **Agderbilder.no**

Arkivsenter sør deltar i samarbeidet Agderbilder sammen med Vest-Agder Museet, Aust-Agder Museum og arkiv, Arkivverket ved Statsarkivet i Kristiansand, flere kommuner og ulike foreninger. Nettsiden www.agderbilder.no formidler digitaliserte kulturhistoriske foto fra Agder med god dokumentasjon (metadata). Ved utgangen av 2025 har Arkivsenter sør 2850 bilder liggende på nettsiden.

Informasjon og formidling:

- **Arkivsenter sørs nettsider**

Arkivsenter sørs nettsider benyttes til informasjon, kurs, nyheter og formidling. I 2025 ble det registrert i underkant av 25000 sidevisninger. De aller fleste artiklene som legges ut på siden krysspubliseres også til Arkivsenter sørs Facebook-side, og enkelte også på LinkedIn og Instagram.

- **Tidsskriftet Aksess**

Aksess er et uavhengig tidsskrift for arkiv og dokumentforvaltning i Norge med frikjøpt redaktør og egen nettside. Bladet kommer ut tre ganger i året og er tilgjengelig digitalt, samt distribueres til Arkivsenter sørs eiere.

- **Sosiale medier – Facebook, Instagram, YouTube, LinkedIn**

Facebook-siden til Arkivsenter sør hadde 36 innlegg i 2025, og en økning fra 1220 til 1258 følgere.

Instagram-kontoen til Arkivsenter sør hadde ved utgangen av året 276 følgere. Vi har bevisst valgt å prioritere facebook, da vi ser at vi når flest på dette sosiale mediet.

På vår egen YouTube-kanal har vi 28 videoer som til sammen hadde over 1600 avspillinger i fjor. Det er en kraftig økning i seertid og abonnenter, sammenlignet med året før.

Arkivsenter sør har også en profil på LinkedIn for digital deltakelse i det nasjonale arkivnettverket.

Utstillinger

De siste årene har vi hatt stor suksess med å samarbeide med eksterne aktører i forbindelse med Arkivdagen. I 2025 ønsket vi også å nå bredere geografisk i vår region, med tema «Utvandring og innvandring».

Som de foregående år laget vi en utstilling sammen med våre kolleger i Nasjonalarkivet Kristiansand. Utstillingen gikk på vandring langs kysten fra juni til november, plassert i kultursentre/bibliotek i byene Flekkefjord, Mandal, Lyngdal og avslutningsvis i Kristiansand. På Kristiansand Folkebibliotek satte vi den opp i forbindelse med slektsforskerdagen, som også hadde utvandring som tema.

Tilbakemeldingene fra bibliotekene har vært svært positive. Utstillingen ble promotert på vår Facebookside, og bibliotekene la ut på sine sider. I Mandal fikk vi også en artikkel i Lindesnes Avis da den stod der.

Figur 1 - Fra utstillingen utstilt i Lyngdal folkebibliotek

Figur 2 - Fra utstillingen utstilt på Spira i Flekkefjord

Torunn Giskås og Mona Lill Tjørnsland fra biblioteket hjelper Anne Smith Lorentz med å sette opp den nye utstillingen i andre etasje på biblioteket. ALLE FOTO ANNE GRØNSUND

Gullgraveren fra Kleven på vandretur

En ny utstilling i Buen bibliotek viser at det ikke bare var Amerika folk utvandret til. Noen dro til Australia på leting etter gull.

1800-tallet og utvandret hele to ganger til Australia i håp om å finne gull. Nå har han fått en sentral plass i utstillingen som Arkivsenter sør og Statsarkivet i Kristiansand samarbeider om.

– Rundt 800.000 nordmenn utvandret til Amerika, det er en historie de fleste kjenner til. Mange har en slektning som dro over Atlanteren. Men ikke så mange vet at enkelte, som Olsen, valgte Australia, sier Smith Lorentz.

En krevende historie
Arbeidet med å kartlegge Olsens liv har vært en utfordring. – Det var en stor jobb. På 1850-tallet ble det ikke dokumentert like mye som i dag. Men vi har blant annet hatt stor nytte av boka hans «En Guldgravers Historie. Etter Dagbogsopptegnelser fra otte Aars Ophold ved Australias Guldminers». Den finnes bare i noen få eksemplarer, men kan leses digitalt hos Nasjonalbiblioteket, sier Smith Lorentz.

Utstillingen handler om å vise fram hva som finnes i arkivene, men også om vår lokale historie – Gjennom utstillingen får vi et glimt av menneskene som bodde her før oss, kanskje slektninger, og det gir en helt spesiell tilknytning til fortiden, sier hun.

Utstillingen står i Buen bibliotek ut oktober, før den vandrer videre til Kristiansand.

To ganger til Australia
Olsen ble født i Kleven på

ANNE GRØNSUND
anne.gronsund@iks.no

– Han var en veldig spennende mann som få kjenner til. En eventyrer som hadde utgangspunkt i Kleven, og som aldri helt fant roen, forteller Anne Smith Lorentz, som er rådgiver ved Arkivsenter sør.

Utstillingen markerer 200-årsjubileet for den første organiserte norske utvandringen. Blant historiene som trekkes fram, finner vi Carl A. Olsen, eventyrer fra Mandal. Ifølge Smith Lorentz ønsker arrangørene å vise at det også finnes «gull» i arkivene – åpne kilder som alle kan utforske.

– Vi har mye tilgjengelig og spennende materiale å vise fram. Innbyggere kan søke fritt i ulike protokoller, brev og dokumenter som gir et bedre bilde av hvem som utvandret, hvor de endte opp og hvordan det gikk med dem, forteller hun.

Kleven var en faktisk saibokute-Heven som var utgangspunkt for reiser til hele verden.

Figur 3 - Artikkel i Lindesnes Avis i anledning utstillingen

Foredrag

Arkivsenter sør og Nasjonalarkivet Kristiansand ble invitert til å holde innlegg på en fagdag på Sørlandet sykehus om utstillingen fra Arkivdagen 2024. Tema det året var «sykdom, smerte, lidelse og død», og utstillingen sto plassert på sykehuset i Kristiansand og Flekkefjord i fjor. Sammen med Nasjonalarkivet, fortalte vi over 60 ansatte om historikken til Eg som sinnssykeasyl, og annen helsereelatert historie.

Arkivsenter sør deltok med innlegg på Demokratiuka sammen med Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder museum. Vi orienterte om bruk av Digitalarkivet for historielærere fra KKG.

Figur 5 - Fra Demokratiuka 2025

Figur 4 - Foredrag for historielærere fra KKG

Arkivsenter sør deltok på et fagarrangement i regi av INIO (tidligere Norsk Arkivråd), som ble gjennomført på KUBEN i Arendal. Temaet for dagen var tverrfaglig samarbeid, og hvordan DigiAgder og fagområdene dokumentasjonsforvaltning, informasjonsforvaltning og arkiv kan dra større nytte av hverandre i utviklingsarbeidet fremover.

Arrangementer

I 2025 bidro vi med et innlegg på den årlige slektsforskerdagen i kjelleren på Kristiansand folkebibliotek. Her fikk flere titalls besøkende høre om noe av det vi har av kilder om utvandring.

Kontaktkonferanse/fagdag

I 2025 arrangerte Arkivsenter sør den årlige kontaktkonferansen som en felles fagdag i samarbeid med Arkivavdelingen på KUBEN. Samlingen ble gjennomført Dyreparken Safarihotell og samlet totalt 71 deltakere fra både Arkivsenter sør og AAMA sine eierkommuner, i tillegg til egne ansatte og eksterne foredragsholdere.

Fagdagens hovedtema var ny arkivlov med forskrift og hvordan kommunene kan forberede seg på ny arkivlov og nye forskrifter. Arkivverket bidro med to sentrale innlegg ved Ingrid Holløkken Lyngmo, konstituert seksjonsleder for tilsyn, og Harald Sommerstad, juridisk direktør. De presenterte henholdsvis funn fra Arkivverkets tilsyn og en gjennomgang av hovedendringene i ny arkivlov og hva dette innebærer for kommunal sektor.

I tillegg holdt Ingvild Lundsvoll Brækken, arkivleder i Flekkefjord kommune, et innlegg der hun delte praktiske erfaringer fra kommunens møte med tilsyn. Dette ga deltakerne et verdifullt innblikk i utfordringer og læringspunkter fra kommunenes ståsted.

Videre ble det presentert arbeid med ny arkivforskrift, bevaringsvurderinger i barnevernet, samt hvordan kommunenes kvalitetssystem kan brukes som plattform for dokumentasjon i dokumentasjonsplan. Dagen ble avsluttet med en gjennomgang av vårt nye felles kurstilbud og planlagte aktiviteter for 2026

Figur 6 - Kontaktkonferansen 2025

Artikler i aviser og tidsskrift

I forbindelse med Arkivdagen 2025, skrev vi to store artikler som kom på trykk i Fædrelandsvennen i juli. Den ene handlet om en kvinne som sto igjen i Kristiansand, da hennes mann og sønn emigrerte til Australia. Den andre forteller historien til en eventyrer fra Mandal, som to ganger dro til Australia for å grave etter gull.

Ikke alle fulgte emigrasjonsstrømmen til Amerika på 1800-tallet. En god del sørlendinger vendte kursen mot Australia.

Historisk lys

«Kunne komme hjem med poser full av guldstøv»

ROVER- OG MOSEHETTER

Historisk lys

Utvandring til Australia

FAKTA

TOFFE TIDER

ANNE MARIE OLSEN

Figur 7 - Artikkel i Fædrelandsvennen 25. juli 2025

5. Arkivlokaler

Det er fortsatt behov for forskriftsmessige arkivlokaler i kommunene selv om utviklingen går mot mer elektronisk arkivdanning. Det kreves også forskriftsmessige lokaler til de elektroniske arkivene. Arkivsenter sør bistår fortsatt med vurdering av arkivlokaler for daglig- og bortsetningsarkiv for eierne. Selskapet tilbyr godkjente depotlokaler til eierkommunenes eldre og avsluttede arkiver. Avsluttede arkiver skal i utgangspunktet deponeres umiddelbart. Fokuset i kommunene blir å ha tilfredsstillende lokaler til dagligarkiver og bortsatte arkiver (inntil arkivene er 25-30 år).

For å kunne flytte eldre arkiver til godkjent depot, har flere kommuner inngått avtaler med Arkivsenter sør om betalt forsering av arkivordning for å få arkiver plassert i godkjente depotlokaler.

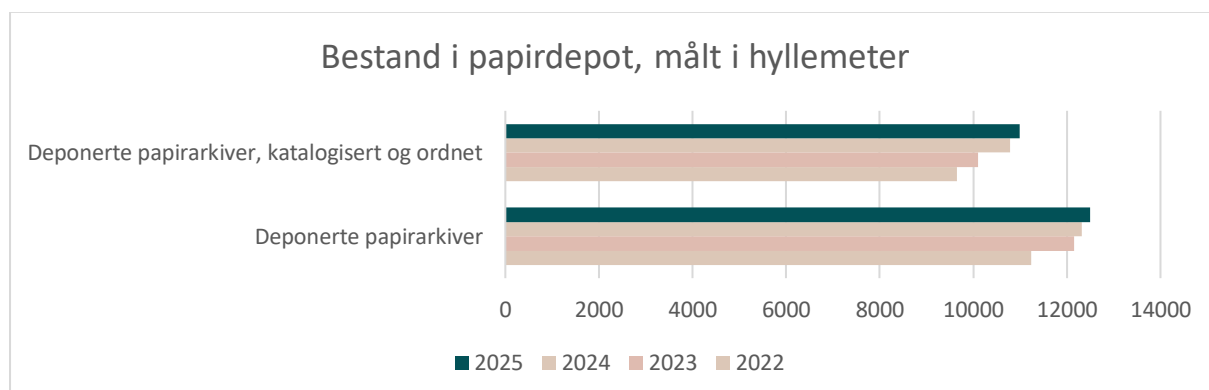
6. Eldre og avsluttede arkiver

Arkivsenter sør bevarer ved utgangen av 2025 over 12500 hyllemeter med arkiver fra kommunene og fylkeskommunen. Ordning av eldre arkiver er fortsatt en høyt prioritert oppgave for Arkivsenter sør. Det er fortsatt uordnede arkiver ute i kommunene og mange årsverk med ordningsarbeid som venter. Ordning av arkiver innebærer systematisering av arkivmaterialet, rensing, pakking, etikettering og registrering i arkivsystemet ASTA. Ferdige arkivkataloger blir tilgjengelige på nett på Arkivportalen.no.

Det er i 2025 tatt inn mange hyllemeter med arkiver både i forbindelse med ordningsprosjekter og ferdig ordnede arkiv. Vi tok blant annet inn 140 hm arkiv fra Flekkefjord kommune og 18 hm fra Kvinesdal kommune. Det ble også hentet og mottatt arkiver fra blant annet Vennesla, Farsund, Kristiansand og Lyngdal kommuner.

Figur 8 - Arbeid i arkivdepotet i Skibåsen.

I 2025 har Arkivsenter sør en tilvekst på ca. 250 hyllemeter ordnede arkiver, sammenlignet med 2024. Dette er både arkiver ordnet av ansatte ved Arkivsenter sør og arkiver ordnet av kommunene selv og levert til depot.

Vi ordnet og registrerte ca. 20 hyllemeter arkiver på kommunenes arbeidsdager. Det ble også brukt dagsverk på mottak/henting av arkiv og registrering og listeføring av allerede ferdig ordnede arkiver. Det er også brukt noe tid på skanning av arkiver.

En rekke eierkommuner har bevilget penger til forsering av ordning av arkiver. Prosjektene er selvfinansierte og utføres i tillegg til vanlig drift. Dette arbeidet blir utført som egne prosjekter.

Sensitive arkiver

Arkivsenter sør tar imot sensitive personarkiver 10 år etter at saksbehandlingen er avsluttet og vi tilbyr også ordning av sensitive arkiver for våre eierkommuner. Vi har store mengder sensitive personarkiver i våre magasiner og mye etterspørsel etter disse arkivene. I 2025 har vi besvart 756 henvendelser om innsyn i personsensitive arkiver fra eierkommunene. Dette er oppgang fra 677 innsyn i 2024.

Ordningsprosjekter

Det er ferdigstilt et større ordningsprosjekt fra Hægebostad kommunes administrasjon på 145 hyllemeter i 2025. Det er også fullført et par mindre ordningsprosjekter fra Kristiansand kommune.

I tillegg er det ordnet over 140 hyllemeter arkiver i et større ordningsprosjekt fra Vest-Agder fylkeskommune som ferdigstilles i 2026.

Digitalisering

Arkivsenter sør har digitalisert e-verksarkiver fra da e-verkene var kommunalt eid, på oppdrag for Å energi. Arkivene ble digitalisert for deretter å bli klargjort for overføring til Arkivsenter sørs arkivdepot.

Selvfinansierte ordningsprosjekter og mediekonverteringsprosjekter som videreføres/ startes opp i 2025:

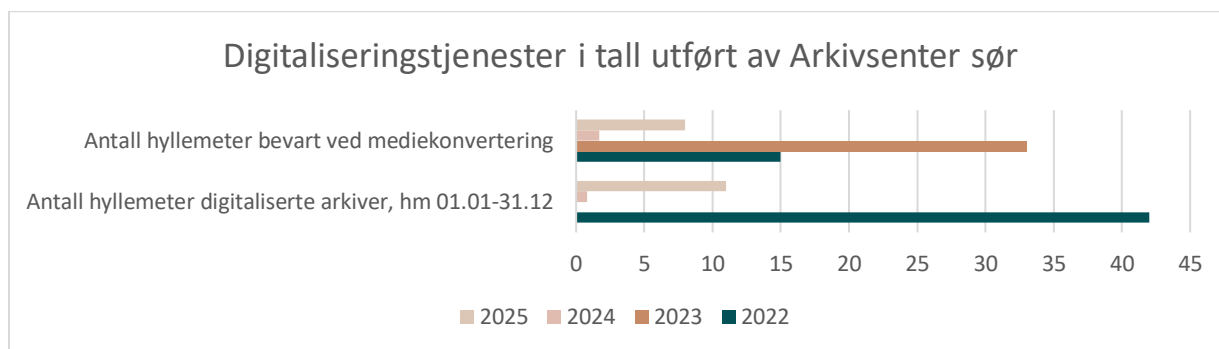
- Kristiansand kommune, flerårig prosjekt
kommuneadministrasjonen
- Agder fylkeskommune,
administrative arkiver
- Vennesla kommune, Hunsfoss skole
- Kristiansand kommune,
Songdalen kommune
- Flekkefjord kommune,
ordningsprosjekt

Mediekonvertering

- Kristiansand kommune,
barnevernsmapper

Figur 9 - Ordningsarbeid

Digital bevaring av papirarkiver ved mediekonvertering

Arkivsenter sør ble for noen år siden tildelt 200 000 kroner i utviklingsmidler fra Arkivverket til pilotprosjektet digital bevaring av papirarkiver for kommunal sektor.

Hovedmålet for prosjektet var å utvikle en kostnadseffektiv mediekonvertering gjennom bruk og utvikling av ny teknologi.

Digital bevaring av papirarkiver bidrar til effektiv behandling av innsynsforespørsler i arkivene, for både kommunene og Arkivsenter sør, samt innsparing av depotplass for papirarkiver. Digital bevaring av papirarkiver ved mediekonvertering er aktuelt for papirarkiver i overgangsfasen mellom papirarkiver og elektroniske arkiver. Arkivene bevares for all ettertid ved at digitalt skapte register i kommunens arkivsystem bevares sammen med arkivuttrekk av de digitaliserte papirarkivene (digitalisert av Arkivsenter sør).

Arkivsenter sørs representantskap vedtok i 2021 å videreføre satsningen på digital bevaring av papirarkiver. Det ble besluttet å bruke opp til 1 200 000 kroner av selskapets fondsmidler i en treårsperiode til denne satsningen.

I prosjektperioden er det gjennomført tre delprosjekter, mediekonvertering av barnevernsmapper fra Kristiansand kommune, samt personalmapper fra Mandal og Farsund. Arbeidet har vist at mediekonvertering er et reelt og faglig forsvarlig alternativ til tradisjonell bevaring av papirarkiver. Erfaringene viser også at det kan være utfordrende å finne arkiver som tilfredsstillende både lovkrav, tekniske forutsetninger og praktiske kriterier for mediekonvertering. I tillegg har enkelte kommuner hatt begrenset handlingsrom til å dekke sin del av kostnadene, noe som har påvirket hvilke delprosjekter det har vært mulig å gjennomføre. Nytt arkivlovverk åpner opp for mediekonvertering av papirarkiver fra 1950 og framover uten krav om et eksisterende digitalt skapt register. Dette vil gjøre det lettere å finne arkiver som egner seg for mediekonvertering. Kravene om digital bevaring av nyere papirarkivet i staten som skal avleveres til Nasjonalarkivet, vil også kunne motivere kommunene til å gjøre det samme.

Hva oppnår vi med mediekonvertering for kassasjon?		
Gevinster	Direkte gevinst for kommunene	Gevinst Arkivsenter sør
Papirarkiv blir digitalt arkiv	Får raskere svar på innsynshenvendelser til depot. Svartid ca. 3 virkedager	Kort saksbehandlingstid, ca. 10 minutter per henvendelse. Innsparing på ca. 2 arbeidstimer pr. henvendelse.
Meiekonvertering av arkiver som kommunen ofte etterspør	Vil gi raskere svar på mange henvendelser på innsyn. Rask saksbehandling frigjør tid for Arkivsenter sør til å utføre andre oppgaver for kommunene	Innsparing av arbeidstid kan hentes ut over en lang tidsperiode. Det forventes stor bruk av arkivet i ca. 50 år.
Frigjøre plass i arkivdepot	Plass i depot til andre arkiver	Mindre total kostnad for drift av papirdepot
Ikke nødvendig å bytte til godkjente arkivmapper og arkivbokser	Sparer kostnader til innkjøp av materiell	

Arkivsenter sørs delprosjekter

Delprosjekt	Arkiv	Tidsperiode	Antall hyllemeter	Tidsbruk
Kristiansand kommune	Barnevernsmapper klienter født 2000- 2015	2022- 2023	32 hm	1 årsverk
Lindesnes kommune (Mandal)	Personalmapper 1992-2007	2023-2024	11,7 hm	4, 75 månedsvverk
Farsund kommune	Personalmapper 2003-2007	2023	6 hm	2 månedsvverk
Finansiert uten fondsmidler fra Arkivsenter sør (prosjektmidler er innvilget fra kommunen)				
Kristiansand kommune	Barnevernsmapper del II (klienter født 1980-1999)	2025	Opp mot 45 hyllemeter	

Skanning av protokoller

Arkivsenter sør har en avansert bokskanner. Denne blir brukt til skanning av eldre arkivprotokoller i ulike formater. I 2025 er det foretatt skanning av protokoller på forespørsel fra publikum og etter Arkivsenter sørs eget behov i forbindelse med formidling og formidlingsprosjekter. Det er også utført digitalisering av nyere kommunestyreprotokoller for Flekkefjord kommune på arbeidsdager for kommunen.

Samarbeidsprosjekt - digitalisering utført av frivillige fra Slekt og Data

Prosjektet «frivillig skanning» har pågått i drøye tre år, og vi kan fortsatt glede oss over et sterkt økende antall enheter fra Arkivsenter sør på Digitalarkivet.

Ved årsslutt 2025 hadde vi 2300 digitaliserte enheter på Digitalarkivet, en noe mindre økning enn de foregående år. Det skyldes i hovedsak en nedgang i antall frivillige, grunnet innskrenking av lesesalens åpningstid.

Det er de samme frivillige som har vært med oss siden oppstart, med unntak av en. To av dem har også nylig startet med indeksering av det som er skannet, slik at det blir mer brukervennlig på Digitalarkivet. De frivillige utfører ca. 10 timer skanning per uke. Med rundt 400 timer i året, bidrar de frivillige til en kraftig økning i antall enheter publisert på digitalarkivet, og bidrar til at mer av kulturarven vi forvalter blir tilgjengelig for flere.

I 2025 har vi fortsatt med å skanne skoleprotokoller. Det er også tatt en del likningsprotokoller og formannskapsprotokoller som er nyere enn dem som ble skannet i første omgang. Tidligere har de frivillige digitalisert borgerbrev, formannskapsprotokoller, likningsprotokoller, barnetellinger og valgmannstall fra hele vårt område. Vi prioriterer arkiv som er mest etterspurt av våre brukere. Ansatte på Arkivsenter sør står for tilrettelegging, kontroll av kvaliteten og er ansvarlige for publisering av arkivene på Digitalarkivet. Der blir de digitaliserte arkivene tilgjengelige for allmennheten. Digitalarkivet er en nasjonal fellesløsning der publikum har tilgang til digitaliserte arkiver fra arkivinstusjoner i hele landet.

Figur 10 - Signe Flaa Stranden arbeider som frivillig

Figur 11 - Samling for dugnadsgjengen

Arkivsenter sørs arkivdepot

Arkivsenter sør har fram til nå hatt tilstrekkelig kapasitet for å ta imot eierkommunenes avsluttede og eldre arkiver i 2025. Arkivsenter sør leier lokaler på Arkivsenter sør og i Sørlandsparken. Vi bevarer nærmere 12500 hyllemeter med arkiver og det nærmer seg fullt i våre magasiner. Det finnes imidlertid fortsatt en del papirarkiver ute hos flere kommuner. Arkivsenter sørs representantskap vedtok gjennom revidering av budsjettet for 2026 en investering på 1.3 millioner kroner til utvidelse av hyllekapasitet i Sørlandsparken. Innkjøpsprosessen startet opp i 2025 og vi vil i løpet av 2026 ha økt kapasitet i depotet med 2700 hyllemeter.

I 2024 og 2025 har Arkivsenter sør hatt et prosjekt med kassasjon av arkiver som etter nytt regelverk bare skal bevares i en viss periode. Dette gjelder klientmapper fra pleie og omsorgstjenesten i kommunene. Destruksjon av morsmapper og flytting av mapper fra Sørlandsparken til loftsetasjen på Arkivsenter sør har frigjort flere hundre hyllemeter i Sørlandsparken. Kassasjon av arkivene er vedtatt av den enkelte kommune.

Arkivsenter sør drifter lesesal i samarbeid med Arkivverket, Statsarkivet i Kristiansand i våre felles lokaler i Kristiansand. Arkivsenter sørs andel av lesesalsvaktene er basert på utlånet av kommunalt arkivmateriale. I 2025 ble det lånt ut 275 arkivstykker med kommunalt arkivmateriale, mot 390 i 2024. Lesesalen er betjent tre virkedager. Samarbeidet gir gode tjenester til publikum med tilgang til kommunale, statlige og privat skapte arkiver på samme sted. Samarbeidet med Arkivverket er kostnadseffektivt for begge parter.

Den stadig økende mengden med papirarkiver i depotet medfører et stort antall innsynsforespørsler, både fra kommunene selv og fra publikum. Det var 202 skriftlige forespørsler etter offentlig tilgjengelige arkiver i 2025, mot 207 forespørsler i 2024. I tillegg er det mange som benytter seg av Arkivsenter sørs skannede arkiver via Digitalarkivet.

Det er mottatt flere systemer i 2025 som skal godkjennes og overføres til sikringsdepot. Arbeidet med overføring av nye og eldre systemer til KDRS sikringsdepot vil få høy prioritet i 2026.

Innsynsløsning for eierne i avsluttede digitale arkiver

I 2025 har Arkivsenter sør arbeidet med utvikling av innsynsløsning for eierne. Innsynsløsningen gir ansatte i kommunene selv mulighet til å slå opp i og hente ut data fra avsluttede systemer. Det er utviklet en innsynsløsning for Extens, som er et skoleadministrativt system for gamle Vest-Agder fylkeskommune, og for barnevernssystemet Visma Familia. Løsningen for Extens ble tatt i bruk i 2025, mens løsningen for barnevern forventes utrullet i løpet av våren 2026. Videre vil kommunenes innspill om prioriterte systemer få innvirkning på hvilke løsninger som vil bli utviklet i tiden fremover. Løsningen bør brukes på systemer hvor innsyn i historiske data er kritisk for saksbehandling, og hvor systemene som ivaretar daglig innsyn i dette materialet forsvinner ut av kommunenes systemportefølje.

Løsningen baserer seg på KDRS Innsyn, en løsning som ivaretas av KDRS, og driftes på deres servermiljø på vegne av Arkivsenter sør og eierne. Det skal utarbeides en tjenesteavtale som regulerer pirs og vilkår for innsynsløsninger. Drift og tilpasning av innsynsløsninger vil faktureres kommunene som bestiller løsningene som en tilleggstjeneste fra Arkivsenter sør. Innsynsløsningen kan spare kommunene for dyre lisenser og drift av avsluttede digitale systemer.

7. Personal- og organisasjonsutvikling og samarbeid

Arkivsenter sør er en kompetansebedrift og selskapets vesentligste verdi ligger i de ansattes kompetanse. Dette gjenspeiles også i at den største enkeltutgiften på budsjettet er personalutgifter. Styret og administrasjonen er derfor opptatt av å vedlikeholde og videreutvikle kompetansen, og bevare den i selskapet. Dette er nødvendig for fortsatt å kunne tilby eierkommunene den best mulige bistanden innen vårt fagfelt og for å bidra til at kommunene produserer og sikrer egen dokumentasjon.

HMS og sykefravær

Arkivsenter sørs internkontrollsystem er samordnet med Arkivverket, Statsarkivet i Kristiansand. Arkivsenter sør har en HMS-plan som skal oppdateres fortløpende og er en IA-bedrift. Anne Smith Lorentz er verneombud.

I 2025 hadde Arkivsenter sør totalt 4,7 % sykefravær. Dette er en stor nedgang fra 2024 da vi hadde 18 % sykefravær på grunn av langtidssykemeldinger. Det arbeides kontinuerlig for at sykefraværet holdes på et lavt nivå.

Likestilling/mangfold

Arkivsenter sørs styre har til enhver tid minimum 40% representasjon av hvert kjønn. Arkivsenter sørs faste stab bestod ved utgangen av 2025 av 3 menn og 6 kvinner. Det er ingen lønnsforskjeller basert på kjønn. Selskapet søker å tilrettelegge for ansatte i alle livsfaser. Arbeidet for et godt arbeidsmiljø er en kontinuerlig prosess. Det er ikke vedtatt særskilte tiltak som gjelder arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Arkivsenter sørs virksomhet har en ubetydelig virkning på det ytre miljø.

Etiske retningslinjer

Arkivsenter sør følger de yrkesetiske retningslinjene vedtatt av den internasjonale arkivorganisasjonen International Council of Archives (ICA). Disse retningslinjene skal sikre høye etiske standarder for arkivaryrket.

Samarbeid med Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet

Den formelle samarbeidsavtalen mellom selskapene ble inngått i november 2024. Det formelle samarbeidet innebærer ett årlig felles styremøte mellom de tre styrene, jevnlig møter på øverste ledernivå og konkrete samarbeidsprosjekter fastsatt i handlingsplan. Det er lagt til rette for at arkivansatte i Arkivsenter sør og AAMA har blitt bedre kjent på felles samling der de har gitt innspill til arkivfaglige samarbeidsprosjekter. I dette første året med samarbeid er det videreutviklet og opprettet gode faglige nettverk og faglige resultater innenfor flere områder. Det er i fellesskap planlagt en felles stilling som ikt-rådgiver mellom AAMA og Arkivsenter sør.

Samarbeid med Nasjonalarkivet

Arkivsenter sør er samlokalisert med Nasjonalarkivet, Kristiansand. Vi samarbeider om en del tjenester og drift av bygget.

Arkivsenter sør og Nasjonalarkivet har gjensidig avhengige leieavtaler med Statsbygg. Det er avtalefestet en fordeling av oppgaver og kostnader tilknyttet bygget som eksempelvis internkontroll, sikkerhet, nøkkeladministrasjon, vakt hold og renhold. Arkivsenter sør og Nasjonalarkivet fordeler oppgaver og kostnader tilknyttet bygget. Dette gir rasjonell og kostnadseffektiv drift. Leieavtalen med Statsbygg følges opp i fellesskap, og vi opptrer i hovedsak samlet som leietakere overfor Statsbygg.

Arkivsenter sør samarbeider om drift av lesesal for publikum. Lesesalen er åpen tre virkedager i uka. Lesesalen gir publikum tilgang til kommunale og statlige arkiver, i tillegg til arkiver fra private aktører på samme sted. Lesesalsvaktene betjener og veileder i alle typer arkiver, uavhengig om det er arkiver fra Arkivsenter sørs eller Nasjonalarkivets depot. Dette gir effektiv ressursutnyttelse, Arkivsenter sør betjener lesesalen i seks av lesesalens åpningstimer, resten av åpningstiden betjenes av Nasjonalarkivet. Det samarbeides også om formidling med Nasjonalarkivet. Ulike typer formidling skal gjøre kildene som vi forvalter mer kjent i befolkningen. I fellesskap arbeides det for at bygget blir en møteplass for arkiv og historieinteresserte. Det er faste formidlingsmøter der felles formidling planlegges. Det samarbeides med felles

Figur 13 - Gjester i dyp konsentrasjon på lesesalen

arrangementer, avisartikler, Arkivdagen og omvisninger. Studenter fra universitet og skoleklasser tas imot i fellesskap. Vi har i fellesskap et samarbeid med Fædrelandsvennen der begge institusjonene skriver artikler i serien ”I historisk lys”. Vi samarbeider også med Slekt og data lokalt i Kristiansandsområdet. Foreningen har stor aktivitet med mange ulike grupper som får bruke lokalene våre hver uke. Vi samarbeider også om våre egne arrangementer med Slekt og Data og andre foreninger.

Nasjonalarkivet har ca. 20 ansatte med arbeidssted i vårt felles bygg. Ansatte i Arkivsenter sør og Nasjonalarkivet utgjør et felles fag- og arbeidsmiljø med totalt ca. 30 ansatte. Flere av Arkivverkets ansatte i Kristiansand arbeider landsdekkende med tilsyn og veiledning mot offentlig sektor. Samlokaliseringen og det tette samarbeidet mellom institusjonene gir gjensidig godt faglig utbytte for begge virksomhetene. I fellesskap er vi et av de største og mest kompetente arkivfaglige miljøene i regionen. Det arbeides aktivt med å styrke faglig og sosialt miljø gjennom felles arrangementer og faste faglunsjer, som bidrar til arkivfaglig delingskultur.

Samarbeid med frivillige, skanning av frivillige

Siden 2022 har frivillige bidratt med å digitalisere eldre arkiver og protokoller, for å kunne gjøre arkiv tilgjengelig digitalt for eiere og allmennheten via Digitalarkivet. I hele 2025 har vi hatt 5 personer som jobbet frivillig for oss, de jobber tre timer i uken hver. Det utgjør en årlig frivillig innsats på 400 time.

Vi får brukt vår avanserte bokskanner som tidligere i hovedsak har stått ubrukt. Sikkerheten er god fordi bokskanneren står i et rom tilknyttet lesesalen og brukes når lesesalen er åpen med lesesalsvakt til stede. De frivillige er tilknyttet foreningen Slekt og Data og uttrykker at de ser mening og nytteverdi i arbeidet de utfører og i å ha en forpliktelse i hverdagen. Ansatte på Arkivsenter sør sørger for kvalitetssikring og publisering på Digitalarkivet.

Eldre arkiver er en del av samfunnets felles kulturarv og kan bidra til identitet og tilhørighet for den enkelte. Tilgjengeliggjøring av arkiver på Digitalarkivet gir lettere tilgang denne delen av kulturarven. Frivillighet øker deltagelsen i samfunnet og er en verdi i seg selv.

Medlemskap

Kommunearkivinstitusjonenes Digitale Ressurssenter SA (KDRS)
Norsk Arkivråd
Arkivforbundet
Samfunnsbedriftene
Forskernettverk Agder

Samarbeid med andre relevante institusjoner

Vi prioriterer samarbeid med andre arkivinstitusjoner. Slik kan Arkivsenter sør være med å bidra og selv trekke veksler på de nettverk av kunnskapsinstitusjoner vi bygger opp. Medlemskapet i Kommunearkivinstitusjonenes digitale ressurscenter (KDRS) gir oss mye faglig kompetanse om data og datasikkerhet og bevaring av elektroniske arkiver. Arkivsenter sør deltar også i det faglige nettverket Kommunearkivinstitusjonenes arkivdannings -fagforum, som er et nettverk for kompetansedeling om dokumentasjonsforvaltning og arkivdanning mellom de kommunale arkivinstitusjonene.

Arkivsenter sør samarbeider også med Universitetet i Agder slik at historiestudenter blir kjent med og bruker våre kilder. Slekt og data er også en viktig samarbeidspartner lokalt, samarbeidet bidrar til økt interesse og bruk av arkivkilder.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 29 pages before this page
Dokumentet inneholder 29 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 29 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 29 sider før denne side

Detta dokument innehåller 29 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende